Factsheet 2023-3 Basisvaardigheden PO

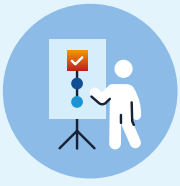
NATIONAAL COHORTONDERZOEK ONDERWIJS
van het NRO

Verdieping naar leerlingkenmerken: 1ste meting Masterplan basisvaardigheden

Goede basisvaardigheden in taal en rekenen zijn van cruciaal belang om goed te kunnen functioneren in onze samenleving. Helaas heeft een deel van de leerlingen in het primair onderwijs moeite met de beheersing hiervan. Kinderen en jongeren hebben basisvaardigheden nodig om alle schoolvakken succesvol te kunnen volgen, maar ook om klaar te zijn voor het vervolgonderwijs en deel te kunnen nemen aan de samenleving. Om die reden is in 2022 het Masterplan basisvaardigheden geïntroduceerd, met als doel om op een duurzame manier de basisvaardigheden van de Nederlandse leerlingen te evalueren en indien nodig te verbeteren.

Met deze nieuwe reeks factsheets willen we inzicht geven in de ontwikkeling van de basisvaardigheden van leerlingen in het Nederlands primair onderwijs. In deze factsheet analyseren we de verschillen in vaardigheidsscores naar de belangrijkste leerlingkenmerken: opleidingsniveau van de ouders, gezinssamenstelling en geslacht. Dit doen we aan de hand van de vaardigheidsscores van rekenen-wiskunde; waar nodig maken we de vergelijking met begrijpend lezen en spelling.

In deze factsheet komen drie analyses van Factsheet 1 en 2 terug: de ontwikkeling van gemiddelde vaardigheidsscores, de cohortanalyse en de vertaling van vaardigheidsscores naar referentieniveaus voor groep 6 en 7. Elke analyse wordt uitgesplitst naar opleidingsniveau ouders, gezinssamenstelling of geslacht[1], en is gebaseerd op de absolute vaardigheidsscores van rekenen-wiskunde voor schooljaar 2021/2022. De analyses zijn berekend op ongeveer 2100 basisscholen in Nederland.

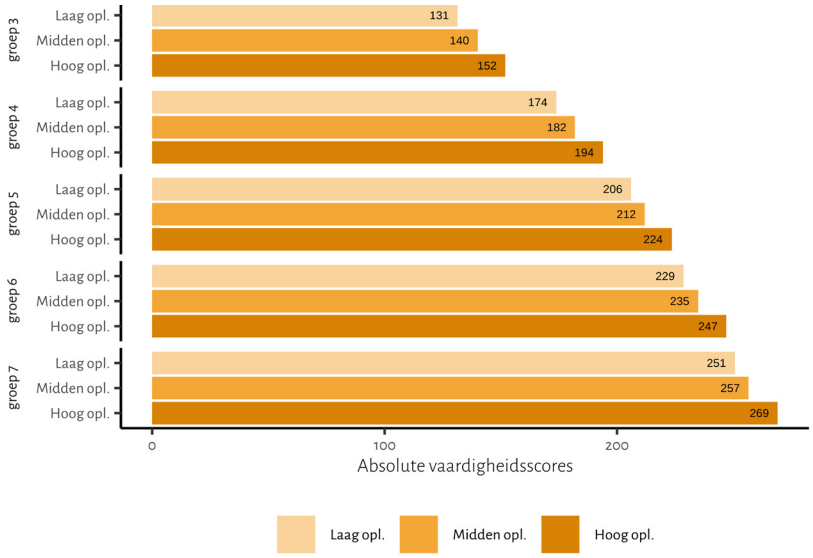

Highlights

- Leerlingen van hoogopgeleide ouders, leerlingen uit tweeoudergezinnen en jongens behalen over het algemeen gemiddeld hogere vaardigheidsscores vergeleken met respectievelijk midden en laagopgeleide ouders, leerlingen uit eenoudergezinnen en meisjes.
- Het percentage leerlingen dat in groep 6 en groep 7 minstens het fundamenteel niveau 1F behaalt is duidelijk hoger bij leerlingen van hoogopgeleide ouders, bij leerlingen uit tweeoudergezinnen en bij jongens.
- In vergelijking met meisjes behalen jongens in het bijzonder in groep 4 en 5 gemiddeld hogere vaardigheidsscores.

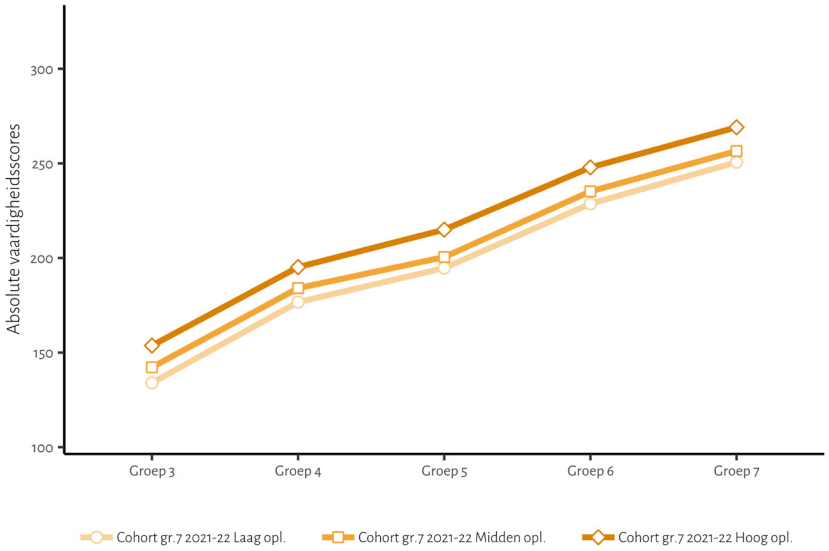
Vaardigheidsscores naar opleiding ouders

Figuur 1 laat de gemiddelde vaardigheidsscores van leerlingen op de E-toetsen van groep 3 tot en met groep 7 zien, naar opleidingsniveau van ouders voor schooljaar 2021/2022. De verschillen tussen leerlingen met laagopgeleide ouders en hoogopgeleide ouders ligt voor iedere groep op ongeveer 20 absolute vaardigheidspunten.

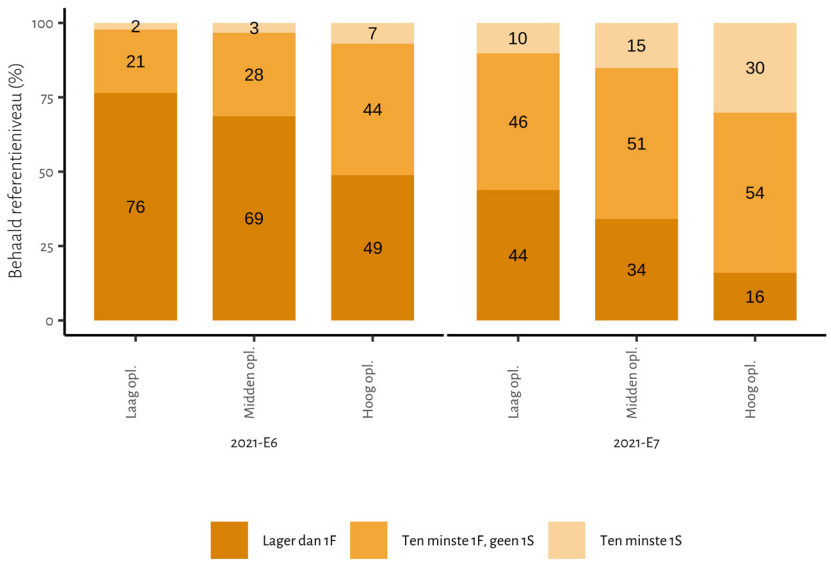

Figuur 1. Absolute vaardigheidsscores voor de E-toets rekenen-wiskunde naar **opleidingsniveau ouders** voor groep 3 t/m 7 (schooljaar 2021/2022)

In **Figuur 2** zien we de gemiddelde vaardigheidsscores voor rekenen-wiskunde op E-toetsen naar opleidingsniveau ouders voor het groep 7-cohort 2021-22. Deze leerlingen zaten in het schooljaar 2017/2018 in groep 3 en in het schooljaar 2021/2022 in groep 7. We zien dat leerlingen met hoogopgeleide ouders gemiddeld een hogere vaardigheidsscores behalen vergeleken met leerlingen van midden en laagopgeleide ouders.

Figuur 2. Absolute vaardigheidsscores voor de E-toets rekenen-wiskunde voor het groep 7-cohort 2021-22, naar **opleidingsniveau ouders**

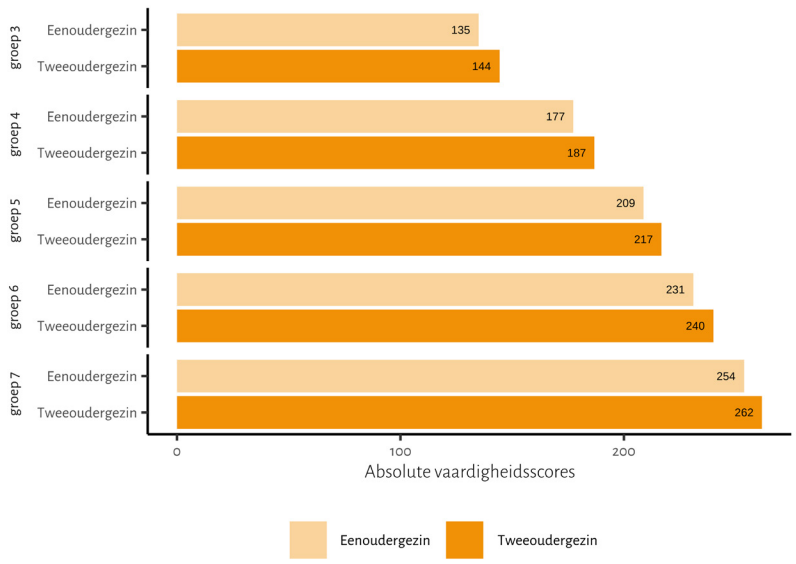

Figuur 3. Percentage leerlingen dat een referentieniveau 1F en 1S behaald heeft in **groep 6 en 7**, naar **opleidingsniveau ouders** aan de hand van vaardigheidsscores op E-toetsen voor rekenen-wiskunde (schooljaar 2021/2022)

In **Figuur 3** vertalen we vaardigheidsscore naar referentieniveaus en splitsen we deze uit naar opleidingsniveau van ouders. **Figuur 3** laat zien dat iets minder dan 25% van de leerlingen met laagopgeleide ouders, ongeveer 30% van de leerlingen met midden opgeleide ouders en meer dan 50% van de leerlingen met hoogopgeleide ouders het fundamenteel niveau 1F heeft behaald in groep 6. Deze percentages liggen voor de leerlingen in groep 7 respectievelijk op ongeveer 55% (laagopgeleide ouders), ongeveer 75% (gemiddeld opgeleide ouders) en ongeveer 85% (hoogopgeleide ouders). Over het algemeen zien we dat leerlingen met hoogopgeleide ouders het vaakst het streefniveau 1S behalen. Daarentegen valt op dat leerlingen met laagopgeleide ouders het vaakst het fundamenteel niveau 1F niet behalen.

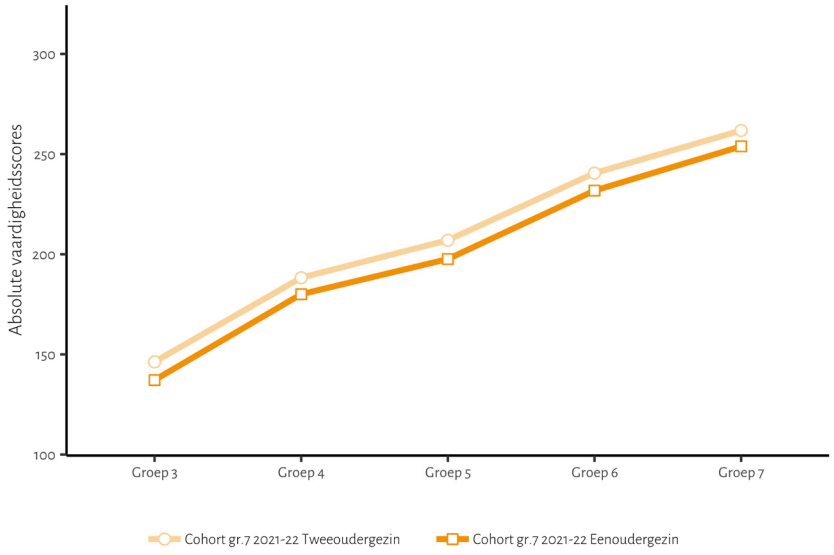
Vaardigheidsscores naar gezinssamenstelling

Figuur 4 laat de gemiddelde vaardigheidsscores van de E-toetsen van groep 3 tot en met groep 7 naar gezinssamenstelling, als een proxy voor stabiliteit in het huishouden, zien. Leerlingen van eenoudergezinnen behalen gemiddeld lagere vaardigheidsscores vergeleken met leerlingen van tweeoudergezinnen. De grootte van het verschil zit voor alle groepen tussen 6 en 10 absolute vaardigheidspunten.

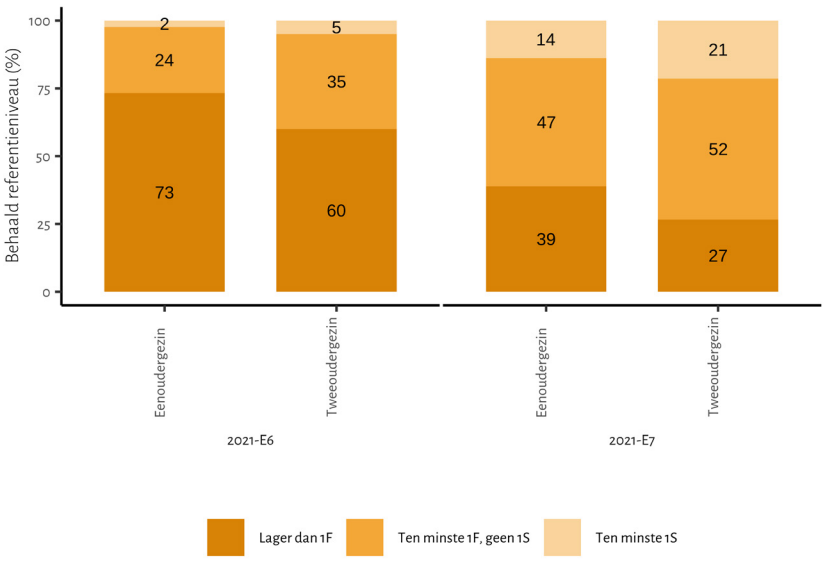
Figuur 4. Absolute vaardigheidsscores voor de E-toets rekenen-wiskunde naar **gezinssamenstelling** voor groep 3 t/m 7 (schooljaar 2021/2022)

In **Figuur 5** zien we de cohortanalyse voor groep 7-cohort 2021-22 uitgesplitst naar gezinssamenstelling. Ook hier zien we dat leerlingen van eenoudergezinnen gemiddeld lagere vaardigheidsscores behalen in vergelijking met leerlingen van tweeoudergezinnen. Het verschil in de vaardigheidsscores tussen de groepen is redelijk stabiel.

Figuur 5. Absolute vaardigheidsscores voor de E-toets rekenen-wiskunde voor het groep 7-cohort 2021-22, naar **gezinssamenstelling**

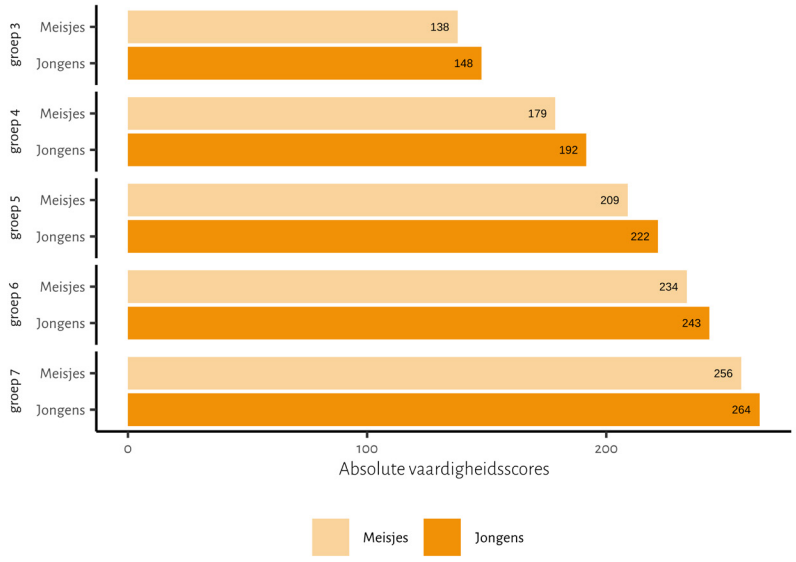
Figuur 6 laat zien dat leerlingen van eenoudergezinnen vaker het fundamenteel niveau 1F niet behalen dan leerlingen uit tweeoudergezinnen. Iets meer dan 25% van de groep 6-leerlingen uit eenoudergezinnen behaalt minstens het fundamenteel niveau 1F, voor leerlingen uit tweeoudergezinnen ligt dit op 40%. In groep 7 behaalt ongeveer 60% van de leerlingen uit eenoudergezinnen het fundamenteel niveau 1F en ruim 70% van de leerlingen uit tweeoudergezinnen. Daarnaast behalen leerlingen uit tweeoudergezinnen vaker het streefniveau 1S maar dit verschil is groter in groep 7 dan in groep 6.

Figuur 6. Percentage leerlingen dat een referentieniveau 1F en 1S behaald heeft in **groep 6 en 7**, naar **gezinssamenstelling** aan de hand van E-toetsen voor rekenen-wiskunde (schooljaar 2021/2022)

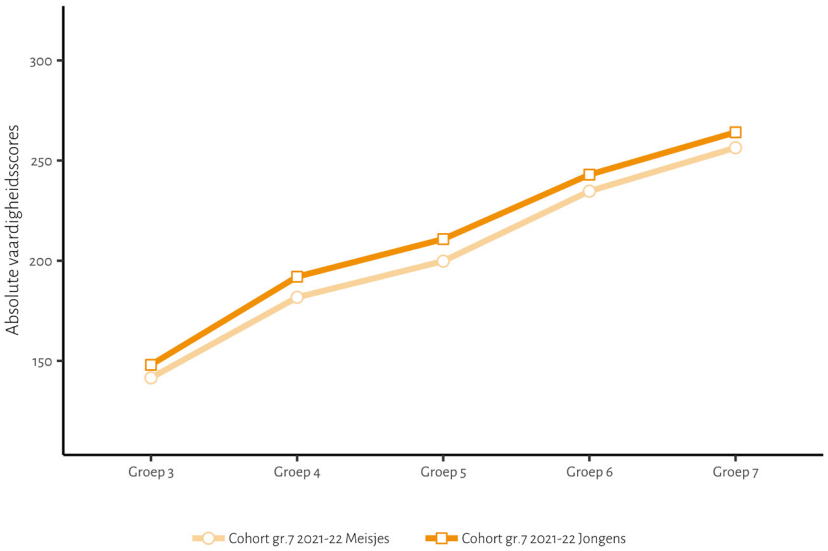
Vaardigheidsscores naar geslacht

In **Figuur 7** zien we dat jongens gemiddeld hogere vaardigheidsscores behalen voor rekenen-wiskunde dan meisjes in het schooljaar 2021/2022. Wat opvalt is dat de verschillen in groep 4 en 5 het grootst zijn en in groep 7 het kleinst.

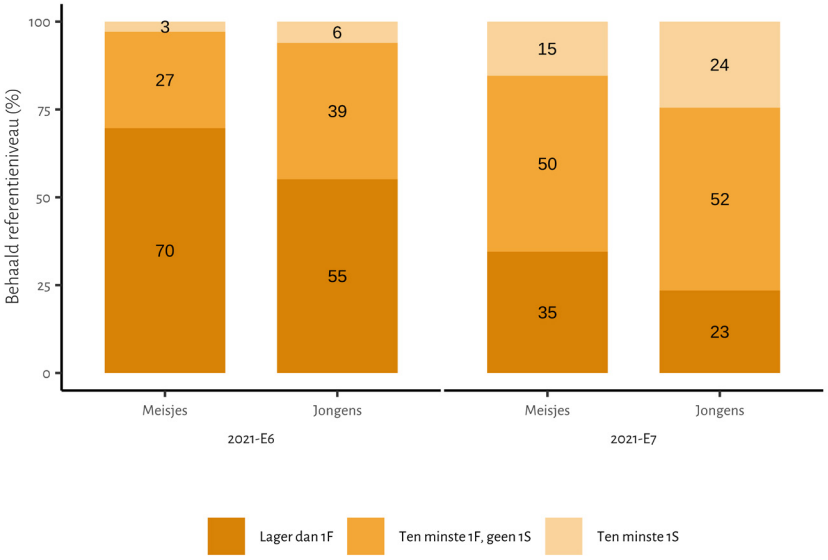
Figuur 7. Absolute vaardigheidsscores voor de E-toets rekenen-wiskunde naar **geslacht** voor groep 3 t/m 7 (schooljaar 2021/2022)

In **Figuur 8** zien we in de cohortanalyse terug dat jongens gemiddeld hogere vaardigheidsscores in rekenen-wiskunde behalen in vergelijking met meisjes. Dat verschil is voor groep 4- en groep 5-leerlingen het grootst.

Figuur 8. Absolute vaardigheidsscores voor de E-toets rekenen-wiskunde voor het groep 7-cohort 2021-22, naar **geslacht**

Figuur 9 geeft de behaalde referentieniveaus weer van de meisjes en jongens in groep 6 en groep 7. In groep 6 wordt het fundamenteel niveau 1F door ongeveer 30% van de meisjes en ongeveer 45% van de jongens behaald. In groep 7 ligt dit percentage voor de meisjes op ongeveer 65% en voor de jongens op ruim 75%. Het verschil tussen meisjes en jongens lijkt vooral te komen omdat meisjes zowel iets minder vaak het fundamenteel niveau 1F niet halen, als ook het streefniveau 1S niet.

Figuur 9. Percentage leerlingen dat een referentieniveau 1F en 1S behaald heeft in **groep 6 en 7**, naar **geslacht** aan de hand van vaardigheidsscores E-toetsen voor rekenen-wiskunde (schooljaar 2021/2022)

Let op

> Deze nieuwe (reeks) factsheets kunnen niet vergeleken worden met de resultaten van de reeks leergroei-factsheets, waar we de periode vóór en sinds COVID-19 vergelijken, aangezien dit andere uitkomstmaten betreft.
> De figuren uit deze factsheets kunnen niet gerelateerd worden aan beleidsmaatregelen en zijn niet voor de evaluatie daarvan te gebruiken.

Eindnoten

1. In deze factsheet berekenen we steeds correlaties tussen vaardigheidsscores en één leerlingkenmerk. Het is waarschijnlijk dat de grootte van de verschillen in vaardigheidsscores samenhangt met andere kenmerken van de leerling en/of school. Een causale interpretatie is hierdoor niet mogelijk.

Colofon

Van Vugt, L., Haelermans, C., Abbink, H., Baumann, S. & Hendrikse, A. (2023). "*Verdieping naar leerlingkenmerken: 1ste meting Masterplan basisvaardigheden*". NCO Factsheet BV 2023-3.